

קביעות

במשנה ובהלכה היומית

לקבלת העלון במייל: office@kviuta.org

פר' כי תצא-כי תבוא תשפ"א • גליון 582

ההלכה היומית		המשנה היומית		
ש"ע א"ח		סדר טהרות • מקוואות		
יום	תאריך	פרק	משנה	סימן
ד	י אלול	ח	ד-ה	קלט ב-ד
ה	יא אלול	ט	א-ב	קלט ה-ז
ו	יב אלול	ט	ג-ד	קלט ח-י
שב"ק כי תצא				
א	יד אלול	ט-י	ז-א	קלט-מ יא-ב
ב	טו אלול	י	ב-ג	קמא ג-ב
ג	טז אלול	י	ד-ה	קמא ו-ח

עיון במשנה

ידות הכלים שעתיד לקצצן

מסכת מקואות פרק י' משנה ה'

כָּל יְדוֹת הַכְּלִים שֶׁהֵם אֲרָכִין וְעֵתִיד לְקַצֵּץ, מִטְבִּילֵן עַד מְקוֹם הַמְדָּה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר עַד שִׁטְבִּיל אֶת כָּלוּ.

המשנה מיירי בכלי שיש לו יד [ידיית] ארוכה שהבעלים עתידים לחתוך חלק ממנה, ונחלקו תנא קמא ורבי יהודה אם צריך להטביל את כל היד או רק עד המקום שעתיד לחתכו שם - 'מקום המידה' - שתנא קמא [רבי מאיר (עי' חולין ע"ג א')] סובר שאין צריך להטביל אלא עד המקום המידה, ורבי יהודה סובר שצריך להטביל את כל היד.

ובגמרא בחולין (ס) מבואר שנחלקו אם העומד לקצוץ כקצוץ דמי, שתנא קמא [רבי מאיר] סובר כל העומד לקצוץ כקצוץ דמי ושאר היד אינה נחשבת חלק מהכלי, ולכן אותו חלק שנידון כקצוץ ואינו חלק מהכלי אינו צריך טבילה, ורבי יהודה סובר שהעומד לקצוץ לאו כקצוץ דמי ונחשב חלק מהכלי, ולכן צריך להטביל את כולו.

למה נחשב מוקף במים כשחלק מהיד חוץ למים

והנה לדעת תנא קמא שאין צריך להטבילו אלא עד מקום החתך [מקום המידה], הקשה המאירי (חולין ס) שכיון שחלק מן היד יוצא מעל המים, נמצא שאין כל הכלי מוקף במים, [ודומה למי שטבל וכולו בתוך המים מלבד שיערה אחת שהיא חוץ למים, שלא נחשב טבילה כלל], והביא מי שפירש שגם לדעת תנא קמא צריך לשקעו כולו בתוך המים, ומה שאמר 'מטבילן עד מקום המדה', ר"ל שאין דין 'טבילה' אלא עד מקום המדה, שחציצה פוסלת שם, מה שאין כן על החלק שבדעתו לחתכו, אין שם דין חציצה.

אמנם מסתימת שאר הראשונים מבואר שפירשו את המשנה כפשוטה, שאין צריך לשקעו כולו במים, אלא רק עד מקום החתך בלבד, ואע"פ שאין המים מכסים את היד מלמעלה, מכל מקום נחשב ביאת מים בכולו. ויש לבאר שכיון שהחלק של הכלי שצריך טבילה כולו מתחת גובה המים - ו'מקום המידה' הוא לאו דוקא, אלא ר"ל משהו יותר ממקום החתך - נחשב כולו מוקף במים, שמה שאין המים מגיעים אליו, אינו מפני שאינו מוקף במים, אלא מפני שהיד מונעת את המים מלהגיע לשם, ומטעם זה דנו הראשונים שהיד היא חציצה, וכמו שיתבאר בעזה"י לקמן, אבל מצד עצם הטבילה שצריך שיהא כולו במים, נחשב ביאת מים בכולו.

למה אין היד חציצה על מקום החתך

הנה הראשונים הקשו שהחלק שעתיד לקצצו יחצוץ על מקום החתך, שכיון שמה שעתיד לקצצו נחשב כקצוץ כבר, נמצא שמקום החתך - המקום שעתיד להיות הצד 1. עיקר הדין שכשבא להטביל כלי, צריך להטביל אף את יד הכלי, הגר"א (יו"ד סי' ר"א ס"ק ל"ג) הביא מקור לזה ממשנתנו.

הלימוד השבוע מוקדש לע"ג
מדת סולטנה בת טייגי ע"ה
גלב"ע יא אלול

הלימוד השבוע מוקדש לע"ג
מנחם מנס בן מרדכי ז"ל
גלב"ע יא אלול

בפתח השער

כִּנְוָה קִטְנָה - מֵאָה שְׁקֵל?

ספר משגיח חשוב שליט"א:

שמעו ספור שארע כִּמְהָה חֲדָשִׁים לְאַחַר שְׁנֵה־יִמֵּי מִשְׁגִּיחַ.

יום אחד בתפלת מעריב ישבתי ב'מזרח'. הגיע 'שמונה-עשרה', וכשהגעתי ל'ותחזינה עינינו' אני שם לב שלא פונתי עד עתה. החלטתי לכוון לפחות מכאן ואילך, ובאמת פונתי בתפלת 'מודים' וב'המברך את עמו בשלום'.

לאחר התפלה, רצתי מהר אל מִרְן ראש הישיבה זצוק"ל, ברחוב חזון איש 5...

ונכנסתי, ואמרתי לו: "הראש-ישיבה! צריך לפרט אותי מיד מתפקיד 'משגיח'... וכי הראש-ישיבה רוצה 'משגיח' שלא מכונן ב'שמונה-עשרה'??..."

אמר לי מִרְן ראש הישיבה: "במה פן פונת'?"

עניתני: "ב'ותחזינה עינינו' וב'המברך את עמו ישראל בשלום'."

הסתפל עלי הראש-ישיבה ושאל: "אתה רוצה למכר לי את ה'שמונה-עשרה' הזה שלך??..."

ואז הוסיף: "הרי פונת ב'מודים' וב'המברך את עמו ישראל בשלום'. אתה יודע מה זה?? כִּמְהָה זֶה שְׁוֵה?? בכמה אתה רוצה למכר לי את ה'שמונה-עשרה' הזה? במאה שקל??..."

הנהנתי בהבנה.

א גוֹטֵן שָׂבֵת, הַעוֹרֵד

רץ למשנה

להרגיל בלימוד המשניות, כי לימוד המשנה מסוגל להביא הנשמה הטהורה אל האדם, ואף אם יעייין כל יום מעט בפרק או חצי פרק בהבנה היטב, מועיל אל הנשמה כי זו היא תורה שבע"פ הנאמרת למשה רבינו ע"ה.

(יסוד יוסף)

להפיץ את האור

בשותפות של 54 נח בחודש

תזכה להחזיק מוקד של עלוני המבחנים השבועיים באיזור שתבחר.

ניתן לתרום במערכת הטלפונית: 072-332-3020 שלוחה 6,

וכן בכל עמדות נדרים פלוס וקהילות ברחבי הארץ.

מערכת

השיעורים והמבחנים הממוחשבת:

072-332-3020

להנצחות ותרומות להצלחה לע"נ יקירך התקשר:

072-272-2200

מבחן שבועי במשנה / 282

מסכת מקואות ח, ד - ה

א. להלכה! חוטי צמר שבראשי הבנות ובצוארן, האם חוצצים?

1. כן.
2. לא.
3. בראש - חוצצים. בצואר - לא חוצצים.
4. הפוך מ-3

ב. כיצד נקרא טיט שנתמעך על ידי הילוך בני אדם, כשהוא לח?

1. גץ יוני.
2. טיט היון.
3. יתדות הדרכים.
4. מלמולין.

ג. אלו קלקין חוצצים?

1. קלקי הלב.
2. קלקי הראש.
3. קלקי בית השחי.
4. כל התשובות נכונות.

ד. האם לפלוף שבתוך העין חוצץ?

1. רק לח חוצץ.
2. רק יבש חוצץ.
3. בין לח ובין יבש חוצץ.
4. בין לח בין יבש אינו חוצץ.

ה. האם זפת חוצץ בכלי זכוכית?

1. לא.
2. רק מבפנים.
3. רק מבחוץ.
4. בין מבפנים בין מבחוץ.

ו. להלכה! כתם על הבגד, באיזה אופן חוצץ?

1. של בנאים - מצד אחד. של בור - משני צדדים.
2. הפוך מ-1.
3. מצד אחד.
4. משני צדדים.

ז. להלכה! באיזה מטפחת אין דין חציצה?

1. של זפתים.
2. של יוצרין.
3. של מפסלי אילנות.
4. כל התשובות נכונות.

ח. מה מהבאים צריכים שיבואו המים לתוכן?

1. כדור.
2. אמום.
3. כסת של עור.
4. כל התשובות נכונות.

ט. האם תפילה של ראש צריך שיבואו מים לתוכה?

1. כן.
2. לא.
3. בזמן שהקשר מהודק יפה - צריך. בזמן שאינו מהודק יפה - לא צריך.
4. הפוך מ-3.

י. האם בית הסתרים צריך שיהיה ראוי לביאת מים?

1. של אדם - כן. של כלים - לא.
2. הפוך מ-1.
3. כן.
4. לא.

העליון של היד - צריך ביאת מים, והרי החלק של היד שעתידי לקצצו מונע את המים מלהגיע לשם, ונמצא שחוצץ עליו, ואע"פ שאינה אלא חציצה במיעוטו של הכלי, מכל מקום מיעוט המקפיד חוצץ מדרבנן, וכמו שכתב הרע"ב לעיל (פ"ט מ"ג), וכיון שעתידי לקצצו נחשב מקפיד, ואף בכלים גזרו שמיעוט המקפיד חוצץ, כדמבואר בגמרא בפסחים (מ"ה א'). [קושיא זו היא בין אם נפרש כהמאירי הנ"ל שמטביל את כל היד כולה, ובין אם נפרש כשאר הראשונים שמטביל רק עד מקום החתך, שלכולי עלמא היד חוצצת על מקום החתך].

דעת הר"ן בגדר של 'מקפיד'

ובחידושי הר"ן בחולין תירץ, וז"ל, וניחא לי דמקפיד עליו היינו שקשה עליו כשעומד שם בשעת טבילה, ולפיכך חוצץ, אבל כאן ניחא ליה שיעמוד שם עד שעת קציצה, ומכל מקום כיון שגמר בדעתו לקצצה בסוף, לרבי מאיר כקצוץ דמי, עכ"ל, והיינו שלענין אם נחשב כקצוץ, הולכים אחר דעתו **בסוף** שרוצה לקצצו, ולכן נחשב כבר כקצוץ, אמנם לענין דין 'מקפיד' - שהדבר ייחשב בטל לכלי ולא יחוצץ - הולכים אחר דעתו **בשעת טבילה**, וכיון שבשעת טבילה עדיין אינו רוצה לקוצצו, נחשב אינו מקפיד. [והנה אף לדעת הר"ן יש אופנים שנחשב מקפיד אף אם רוצה שיהיה שם בשעת טבילה, שהרי שנינו לעיל (פ"ט מ"ב) שרטייה שעל המכה חוצצת, וודאי רוצה הוא ברטייה בשעת טבילה, ומכל מקום נחשב מקפיד כיון שרק מחמת הכרח הרפואה רוצה את הרטייה שם, ומיד שיוכל לסלקה מעליו, מסלקה].

דעת הרבה ראשונים בגדר של 'מקפיד'

אמנם שאר הראשונים לא תירצו כן, ובעל כרחך סוברים שכיון שדעתו לקצצו בסוף, נחשב מקפיד, שכל שאין דעתו לבטלו שם **לעולם**, נחשב שמקפיד עליו.

ובעיקר הקושיא שהוא מיעוט המקפיד, תוספות בחולין תירצו דמיירי ביד של חוליות, שהמים מגיעים לכל צדדי החוליות, ואין חציצה כלל, ואע"פ ששנינו בסיפא שרבי טרפון אומר 'עד שיטביל את כל הטבעת', ומשמע שלדעת תנא קמא יכול להטביל **חצי הטבעת** שעתידיה לישאר, וא"כ המים אינם מגיעים לצד העליון של אותה חצי טבעת, תירצו תוספות שאותה טבעת היא טבעת גדולה עשויה מחוליות של טבעות קטנות.

אמנם הר"ש לא ניחא ליה בתירוצם של תוספות דמיירי ביד של חוליות ולדחוק שגם חצי טבעת מיירי בחוליות, ולכן תירץ על עיקר הקושיא - למה החלק שעתידי לקצוץ אינו חוצץ על מקום החתך - שאע"פ שכל העומד לקצוץ כקצוץ דמי, מכל מקום מקום החתך לא נחשב כמגולה ממש, שכיון שבפועל היד עדיין מחוברת, נחשב כ'בית הסתרים' [מקום בגוף שלפעמים מכוסה ולפעמים מגולה, כמו שינינו], והוכיח הר"ש שלא גזרו דין חציצה של מיעוט המקפיד **בבית הסתרים של כלים**, כיון שאין דרכם של אנשים להקפיד על חציצה בבית הסתרים של כלים, [אע"פ שכאן החלק שעתידי לקצצו נחשב מקפיד לפי הר"ש].

פרפראות הפרשה

וְהָיָה בְיוֹם הַנְּחִילוֹ אֶת בְּנָיו אֶת אֲשֶׁר יִהְיֶה לוֹ (כא, טז)

צריך להבין דהרי ידוע ש'והיה' הוא לשון שמחה, ולכאורה איך שייך לומר לשון שמחה ביום שאדם מת ומנחיל נכסיו לבניו?

והתירוץ היא שאכן שמחה גדולה היא לאדם שזוכה להנחיל ולהוריש לבניו "את אשר יהיה לו" - מה שהתורה מעידה עליהם שהם נכסים כשרים ונקיים שרכש בזיעת אפיים ובנקיון כפיים.

(על התורה)

שִׁלַח תְּשַׁלַּח אֶת הָאָם... לְמַעַן יֵיטֵב לָךְ וְהֶאֱרַכְתָּ יָמִים (כב, ז)

במצות שילוח הקן אמרה תורה כי מתן שכרה בצדה: **"למען ייטב לך והארכת ימים"**, ובמצות מעשרות אמרה תורה **"עשר תעשר"** (דברים יד, כב), ודרשו חז"ל (תענית ט.) 'עשר בשביל שתתעשר'.

מֵרֵן החתם סופר זי"ע אומר ע"ז רמז נחמד: דמצינו בפסוק במשלי (ג, טז) **"אורך ימים בימינה בשמאלה עושר וכבוד"**, ומרומז בזה "אורך ימים בימינה" - זו מצות "שלח תשלח" שבה השי"ן בימין התיבה, וע"ז אומר התורה ששכרה היא אורך ימים, "בשמאלה עושר וכבוד" - זו מצות "עשר תעשר" שבה השי"ן בשמאל התיבה וע"ז מתן שכרה היא עושר וכבוד.

האם צריך העולה לתורה לקרוא יחד עם הבעל קורא

בשו"ע סי' קמ"א ס"ב מבואר שהעולה לתורה צריך לקרוא יחד עם הבעל קורא בלחש, וכן בסימן קל"ט ס"ב שהעולה צריך בדוקא לקרוא יחד עם הבעל קורא ואם הוא ע"ה שאינו יודע לקרות או סומא שאינו יכול לקרות מתוך הכתב אסור לו לעלות לתורה, והרמ"א בסי' קל"ט ס"ג מביא שהמהרי"ל כתב דעכשיו קורא סומא, כמו שאנו מקרין בתורה לע"ה. וכתב הביאור הלכה דהסיבה שהרמ"א בסי' קמ"א לא הגיה על השו"ע שאי"צ לקרות בלחש עם הבעל קורא, זה משום שהוא לא סומך על המהרי"ל רק בסומא שא"א בענין אחר עיי"ש, ויש לברר את שורש המחלוקת בזה.

דהנה מקור פסק השו"ע

ומ"מ גם

העומד לקרות יקרא

בנחת ובדקדוק עם שליח

צבור שלא תהא ברכה לבטלה

ואותו שאינו יודע לקרות אין ראוי

שיקראו שליח ציבור והוא

ברכה לבטלה, דלא מסתבר

שהוא יברך על קריאת

שליח צבור

הוא מדברי הרא"ש במגילה פ"ג סי' א' שעיקר התקנה של קריאת התורה היתה שמי שעלה לתורה ובירך עליה הוא גם קרא בתורה והוציא את הרבים יד"ח, אבל האידנא נהגו שהשו"ע קורא, וכתבו התוס' (במגילה כ"א: ד"ה תנא) שזה

כדי שלא לבייש את מי שאינו

יודע לקרות, כדתנן גבי ביכורים (פ"ג מ"ז דמס' ביכורים) בתחלה מי שיודע לקרות קורא ומי שאינו יודע לקרות מקרין אותו נמנעו מלהביא מחמת הבושה התקינו שיהו מקרין את הכל. והרא"ש חולק עליהם וז"ל: ואין הדמיון נ"ל דהתם נמנעו מלהביא ביכורים ועברו על מה שכתוב בתורה אבל הכא בקיאת יקראו והאחרים ימנעו ומחמת הבושה יתנו לב ללמוד הפרשה. ולכן מסיק הרא"ש שהטעם הוא לפי שאין הכל בקיאת בטעמי הקריאה ואין ציבור יוצאין בקריאתו והוא בעיניו כיודע ואם לא יקראוהו בתורה אתי לאינצויי עם ש"ץ לכך התקינו שיקרא שליח צבור שהוא בקי בקריאה. ואח"כ כתב ומ"מ גם העומד לקרות יקרא בנחת ובדקדוק עם שליח צבור שלא תהא ברכה לבטלה ואותו שאינו יודע לקרות אין ראוי שיקראוהו שליח ציבור והוא ברכה לבטלה, דלא מסתבר שהוא יברך על קריאת שליח צבור.

אמנם הנמוק"י כתב בשם ספר האשכול דהא דתנן סומא אינו קורא בתורה היינו

לומר דאינו קורא על פה אבל להעמיד איש אחר שפותח ורואה והסומא מברך ועומד בצדו מותר, וכך יכול לעשות חתן סומא. וזה מקור שיטת הרמ"א.

ובט"ז ובפרי חדש הקשו על השו"ע והרא"ש למה העולה לתורה אינו יכול לצאת בקריאת הש"ץ מדין שומע כעונה, ומאי שנא ממגילה שמבואר לקמן ריש סי' תרצ"ב ומקורו מהירושלמי מגילה פ"ד ה"א שאחד קורא ואחד מברך.

וכתב בשו"ת שאילת יעבץ חלק א' סימן ע"ה ליישב וז"ל: י"ל דשאני קריאת התורה דבעינן קריאה ממש דווקא, דאע"ג דבכל הברכות והקריאות, שמע ולא ענה יצא, דשומע כעונה ודאי, מ"מ לענין

קריאת התורה לא מהני

אפילו מתוך הספר

עד שיקרא בפיו

ג"כ, לפי שהברכה

לא נתקנה אלא

לקורא מתוך

הספר, תדע

שהרי כל הציבור

שומעין אותה

וחייבין בשמיעה

ופטורין מהברכה,

לפי שבאמת אין חייבין

בברכתה, שכבר נפטרו

מברכת התורה, ע"י שבירכו

הכל בבוקר, ורק לקורא מן הס"ת נתקנה

לקבוע ברכה לעצמו, אבל על השמיעה לא

תקנוהו, ואין בה מקום לברכה זו, משו"ה

לא מהני מה שמקרא החזן לעולה, כי אם

למי שיודע לענות אחריו ולחבר התיבות

מתוך הכתב ע"י קריאתו של ש"ץ, הא לאו

הכי הויא ברכה לבטלה, אפילו בשומע

מתוך הכתב. [וכ"כ הביאור הלכה בסי'

קמ"א ד"ה לבטלה ועיי"ש שכתב לבאר

גם את דעת הט"ז ואיכמ"ל].

ולהלכה השו"ע אוסר לקרוא לסומא

ולע"ה, והרמ"א מתיר, וכן פוסק בשו"ת

משאת בנימין סימן ס"ב והביאו המ"א

בסק"א, וזה נוגע גם למי שקראוהו לעלות

והוא באמצע ברכות ק"ש או פסוד"ז

דהמ"א בסי' ס"ו סק"ח פוסק שבאמצע

ברכות ק"ש לא יקרא בלחש עם הבע"ק,

והפמ"ג נשאר שם בצ"ע על דין זה עיי"ש,

ובאמצע פסוד"ז המ"ב בסימן נ"א סק"י

בשם השערי אפרים פסק שיקרא בלחש

והדה"ח פוסק שלא יקרא ועיי"ש בביה"ל.

מבחן חודשי בהלכה / 11

סימן קכח, לא - קמ"ד, ב

א. כהן שהיו ידיו צבועות, באיזה מקרה רשאי לשאת כפיו?

1. כשרוב העיר מלאכתן בכך.
2. אם הוא דש בעירו | 3. שתי התשובות נכונות.

ב. קטן שלא הביא שתי שערות, האם נושא כפיו?

1. אינו נושא כפיו בפני עצמו, אבל עם כהנים שהם גדולים - נושא | 2. רשאי לשאת כפיו בפני עצמו, אך דוקא באקראי ולא בקביעות | 3. נושא כפיו עם כהנים גדולים, ובאקראי רשאי אף בפני עצמו.

ג. כמה פסוקים צריכים לקרוא בב' וה'?

1. עשרה פסוקים לפחות | 2. תשעה פסוקים לפחות.
3. לא פחות מעשרה פסוקים, ואי סליק ענינא בפחות, אפשר לקרוא תשעה פסוקים.

ד. האם מותר לשייר פחות משלשה פסוקים בפרשה?

1. מותר | 2. אסור, מפני היוצאים.
3. אסור, מפני הנכנסים.

ה. קראוהו לקרות בתורה לפני שבירך ברכות התורה לעצמו, כיצד ינהג אח"כ?

1. נפטר מלברך ברכת אשר בחר בנו.
2. נפטר מלברך כל ברכות התורה | 3. לא נפטר כלל, אלא מברך אח"כ את כל ברכות התורה.

ו. הָרָאוּ לוּ מָקוֹם שְׂצָרִיךְ לְקִרְוֹת וּבִרְךְ עַל הַתּוֹרָה וְהוֹצִירוּהוּ שְׁפָרְשָׁה אַחֲרַי צָרִיךְ לְקִרְוֹת, אִם מְבָרְךְ שׁוֹב?

1. צריך לחזור ולברך | 2. אינו צריך לחזור ולברך.
3. יש אומרים שצריך ויש אומרים שלא צריך.

ז. האם העולה צריך לקרות עם הש"ץ?

1. אינו צריך | 2. צריך לקרות בנחת, שלא ישמע לאזניו | 3. צריך לקרות, ובלבד שישמע לאזניו.

ח. טעה בנגינת הטעם, כיצד ינהגו?

1. מחזירין אותו | 2. גוערין בו, אבל אין מחזירין.
3. אין מחזירין ואין גוערין.

ט. נמצא טעות באמצע קריאת התורה, כיצד יקראו בספר הכשר שמוציאים?

1. גומר קריאתו בספר הכשר ומברך לאחריה, ואינו חוזר לברך לפניו | 2. מברך לפניו ולאחריה.
3. קוראים אַחַר במקומו.

י. האם מותר לדלג בנביא?

1. אסור | 2. מותר, ודוקא בענין אחד.
3. מותר, אפילו בשני ענינים ודוקא בנביא אחד.

תשובות למבחנים במערכת הטלפונית: 072-332-3020

לחיות כהלכה

ולזאת יתאמץ האדם להתרומם על כל אויביו ולחזק לבו ללימוד ההלכה, ואל יסב אל היאוש - המשחית האכזרי, ולמה לא תכנע מכלימת עולם המאיימת עליך בהישאריך ריק, מיגע לריק ונולד לבהלה. חזק נא בן אדם, חזק ולבוש אומץ, חגור מרץ והוי שקוד ללמוד הלכה.

(מרן רבינו ה"חזון איש זיע"א, אמונה ובטחון)

ודרך חיים תוכחות מוסר

צריך שילמוד גנות העבירות, וההפסד והאבדון הנמצא בהם, להרחיק נפשו מהם, ולהוכיח עצמו בזכרון העונשים, וליסר זולתו, והאת הידיעה תקרא מוסר, ולמוכיחים ינעם ללמוד לדעת זאת.

(שערי תשובה שער ג')

מושגים במשנה / מאת הרב אשר שיק שליט"א

מח"ס ילקוט ביאורים על ששה סדרי משנה ותלמוד בבלי

חציצה בטבילה

נאמר בתורה לגבי טבילת בעל קרי במקוה: "וְרוּחַ בְּמַיִם אֶת כָּל בְּשָׂרוֹ" (ויקרא טו, טז). מכאן למדו חז"ל (ערוגין ד:) שלא יהא דבר חוצץ בין בשרו למים. ולא רק בין בשרו למים, אלא הלכה למשה מסיני היא שגם בשערו פוסלת חציצה. ולכן אם יש קשרים בשערות, צריך להתיר אותם.

עוד למדנו מהלכה למשה מסיני, שדוקא אם החציצה היא על רב גופו, ומקפיד עליה, חוצצת מדאורייתא. אבל אם אינו מקפיד או שאינה על רב גופו, אסור רק מדרבנן.

ולמשל, צבע, שבדרך כלל ידיו מלכלכות בטפות צבע, לא יקפיד עליהן. לעמית זאת אדם רגיל יתביש אם ידיו יהיו מלכלכות בצבע.

וכמו שהחציצה פוסלת בטבילת אדם, כן היא פוסלת בטבילת כלים.

בימינו, אף שלא מטבילים כלים כדי לטהרם מטמאתם, אלא רק כלים הנקנים מגוי צריכים טבילה כדי שיוכל היהודי להשתמש בהן, צריך להקפיד גם כן שלא תהא חציצה למשל

משיב כהלכה

שאלה למעשה מתוך הנלמד השבוע בהלכה היומית

שאלה: האם הכהן או הלוי יכולים למחל שלא יקראו להם לתורה? (מ"ב סי' קל"ה סק"ט).

תשובה על שאלת השבוע שעבר

שאלה: באיזה צד יפול נפילת אפיים? [סי' קל"א סעי' א' ובמ"ב שם].

תשובה: דעת השו"ע לפול תמיד על צד שמאל, ודעת הרמ"א שבשחרית יפול על צד ימין משום פבוד התפלין, וכן דעת הט"ו ומ"א שאין לשנות ממנה זה וכן נהגו העולם, והגר"א סובר שהעקר כהמחבר ומ"מ אם מתפלל בביהמ"ד והעולם נוהגין כהרמ"א מ"מ אסור לשנות משום לא תתגודדו.

אם הגד של בנאים, ואין הכונה לאלו שבונים בנינים, אלא לתלמידי חכמים שהמה עוסקים בבנינו של עולם, כי העולם על התורה הוא בנוי, אזי גם רבב וכתם מצד אחד חוצץ, כי תלמידי חכמים מקפידים על רבב שבבגדיהם, דאמר רבי יוחנן כל תלמיד חכם שנמצא רבב על בגדיו חייב מיתה. תלמיד חכם צריך להיות נאץ ונקי בלבשו, שלא יגרם ח"ו חלול השם.

אף אם הגד הוא של בור, אדם ריק שאין בו לא תורה ולא מעשים טובים ואינו מקפיד כל כך על לכלוף בגדיו, אזי רק רבב היוצא מעבר לעבר חוצץ.

כשמטבילים צלחות או כוסות, צריכים לבדק אם אין עליהם איזו מדבקה שתחצץ.

גם בבגדים הצריכים טבילה (בזמן שנהגו הלכות טמאה וטהרה), פוסלת החציצה.

האם יש הבדל של מי הבגדים?

למדנו במשנה: "על הבגדים, מצד אחד, אינו חוצץ, משני צדדין [שהכתם - הרבב עובר משני עברי הבגד] חוצץ. רבי יהודה אומר משום רבי ישמעאל, אף מצד אחד. רבי יוסי אומר, של בנאים, מצד אחד. ושל בור, משני צדדין". (פרק ט' משנה ו')

מבחן

במשנה לילדים / 582

מסכת מקואות פרק ח משנה ד - פרק י משנה ה

ו. הזפת והמור שעל הבגדים, לדעת רבי יהודה משום רבי ישמעאל מתי חוצצים?

1. משני צדדים.
2. אף מצד אחד.
3. של בנאים - אף מצד אחד, של בור - משני צדדים.

ז. אלו ידות הפלים חוצצים?

1. רק אם הכניסן שלא פדרפן - חוצצים.
2. אף אם הכניסן פדרפן ולא מרקן - חוצצים, אבל מרקן ונשברו - אינם חוצצים.
3. אף אם מרקן ונשברו - חוצצים.

ח. מי מהבאים אין טבילתו עולה להן עד שיבואו בקו המים?

1. הכר והקסת של עור.
2. הכדור והקמיע.
3. שתי התשובות נכונות.

ט. תפלה של זרוע, אימתי אין צריך שיבואו בקשר של המים?

1. בזמן שאינה עולה ויורדת.
2. בזמן שהיא עולה ויורדת.
3. בכל אופן - אין צריך שיבואו בה מים.

י. בגדים שהטבילן נגובין, מתי הטבילה עולה להם?

1. אף שלא בעבעו.
2. עד שיבעבעו, וכיון שהתחילו לבעבע - עלתה להם טבילתם.
3. עד שיבעבעו ויניחו מבעבעו.

בהצלחה!

א. נדה שנתנה שערה בפיה, וירדה וטבלה, מה דינה?

1. כאלו לא טבלה.
2. טהורה מטמאתה, אבל טמאה היא על גב רקה.
3. טהורה מכלום.

ב. חוטי צמר שבראש, האם חוצצים?

1. כן.
2. לא.
3. מחלקת.

ג. המלמולין, האם חוצצים? ברטנורא.

1. מלמולי טיט או בצק - חוצצים, מלמולי זעה - אינם חוצצים.
2. כלם חוצצים.
3. כלם אינם חוצצים.

ד. כשות של קטן, האם טמא ומטמא?

1. טמא ומטמא.
2. לא טמא ולא מטמא.
3. לא טמא, אבל מטמא.

ה. הזפת והמור שבכלי זכוכית, האם חוצצים?

1. בין מבפנים בין מבחוץ - חוצצים.
2. מבפנים - חוצצים, מבחוץ - אין חוצצים.
3. מבחוץ - חוצצים, מבפנים - אין חוצצים.

את התשובות ניתן לענות במערכת הטלפונית: 072-332-3020 עד יום שישי שאחרי סיום החומר, את כללי המבחנים ושמות הזוכים ניתן לשמוע במספר הנ"ל.

תשובות למבחני המשנה היומית פרשת דברים

מבחן לילדים מס' 576 -	מבחן שבועי מס' 276 -
א. 1 ב. 1 ג. 2 ד. 3 ה. 3 ו. 3 ז. 2 ח. 1 ט. 1 י. 2	א. 4 ב. 2 ג. 4 ד. 4 ה. 1 ו. 1 ז. 2 ח. 3 ט. 1 י. 3

